EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2025 01 28
COM(2025) 34 final

2025/0021 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

dėl tam tikrų Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos kilmės arba iš jų tiesiogiai ar netiesiogiai eksportuojamų prekių importui taikomų muitų pakeitimo

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Šio pasiūlymo dėl reglamento tikslas, atsižvelgiant į 2024 m. spalio 17 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas[1], yra padidinti muitus, taikomus tam tikroms importuojamoms Rusijos Federacijos arba Baltarusijos Respublikos kilmės arba tiesiogiai ar netiesiogiai iš jų eksportuojamoms žemės ūkio prekėms, šiuo metu priskiriamoms Kombinuotosios nomenklatūros (KN) 1, 2, 4–24, 29, 33, 35, 38, 41, 43, 50, 51, 52 ir 53 skirsniams, ir trąšoms, šiuo metu priskiriamoms KN 31 skirsniui. Pasiūlymu reikšmingai ir iš karto padidinami iš Rusijos Federacijos arba Baltarusijos Respublikos importuojamoms žemės ūkio prekėms taikomi importo tarifai, o trąšoms taikomi tarifai bus didinami laipsniškai per trejų metų pereinamąjį laikotarpį. Be to, šioms Rusijos Federacijos arba Baltarusijos Respublikos kilmės arba iš jų tiesiogiai ar netiesiogiai eksportuojamoms prekėms būtų uždrausta taikyti Sąjungos tarifines kvotas.

2023 m. žemės ūkio prekių, kurioms taikomas siūlomas reglamentas, (toliau – atitinkamos žemės ūkio prekės), importo į Sąjungą iš Rusijos Federacijos apimtis siekė 2,9 mln. tonų, o vertė – 380 mln. EUR (Eurostato duomenimis). Šioms atitinkamoms žemės ūkio prekėms taikomi Sąjungos *erga omnes* tarifai (t. y. šiuo metu taikomi didžiausio palankumo režimo tarifai) labai skiriasi. Prekyba žemės ūkio prekėmis, kurioms jau dabar taikomi dideli tarifai pagal didžiausio palankumo režimą, nevyksta. O žemės ūkio prekės iš Rusijos Federacijos, kurioms didžiausio palankumo režimo muitų tarifai netaikomi arba taikomi palyginti maži tarifai, vis dar importuojamos į Sąjungą, nes nėra didelių didžiausio palankumo režimo tarifų kliūčių, trukdančių joms patekti į Sąjungos rinką.

2023 m. tų rūšių trąšos, kurioms taikomas siūlomas reglamentas, (toliau – atitinkamos trąšos), sudarė daugiau kaip 70 proc. viso Sąjungoje suvartojamo trąšų kiekio. Eurostato duomenimis, importas iš visų trečiųjų šalių siekė 14 mln. tonų, įskaitant importą iš Rusijos Federacijos, kuriam teko 3,6 mln. tonų (1,28 mlrd. EUR), t. y. daugiau kaip 25 proc. viso Sąjungos importo (pagal tonažą). Likusią šių rūšių trąšų paklausą Sąjungoje tenkina Sąjungos gamintojai, o šių produktų eksportas iš Sąjungos į kitas pasaulio šalis 2023 m. iš viso sudarė 8 mln. tonų. Visoms atitinkamoms trąšoms taikomi Sąjungos *erga omnes* tarifai (t. y. šiuo metu taikomi didžiausio palankumo režimo tarifai) yra 6,5 proc. – ši norma yra nedidelė ir nelabai atgraso jas importuoti iš Rusijos Federacijos į Sąjungą.

Šiuo metu atitinkamų žemės ūkio prekių ir trąšų importas reiškia priklausomybę nuo Rusijos Federacijos, tad jei šis klausimas nebus sprendžiamas, tai galėtų pakenkti Sąjungos apsirūpinimo maistu saugumui ir, ypač kalbant apie trąšas, padaryti Sąjungą itin pažeidžiamą dėl galimų Rusijos Federacijos prievartos veiksmų. Atitinkamų trąšų iš Rusijos Federacijos jau importuojama vis daugiau ir šis didėjimas galėtų paspartėti, jei didelis jų kiekis būtų nukreiptas į Sąjungą, atsižvelgiant į tai, kad Rusijos Federacija gamina jų labai daug. Toks galimas importo iš Rusijos Federacijos padidėjimas sutrikdytų šių prekių Sąjungos rinką ir pakenktų Sąjungos azoto trąšų gamintojams, kuriems sunku konkuruoti su importu iš Rusijos Federacijos Sąjungoje tebesilaikant didelėms dujų kainoms. Ilgalaikis Sąjungos azoto trąšų pramonės išlikimas yra labai svarbus Sąjungos apsirūpinimo maistu saugumui, nes atitinkamos trąšos yra būtinos tam, kad augalai galėtų augti, ir labai svarbios norint išlaikyti

[1] https://www.consilium.europa.eu/media/2pebccz2/20241017-euco-conclusions-en.pdf

Sąjungos žemės ūkio sektoriaus gebėjimą gaminti maisto produktus. Todėl siekiant užtikrinti ir išlaikyti Sąjungos apsirūpinimo maistu saugumą labai svarbu spręsti didėjančios priklausomybės nuo atitinkamų trąšų importo iš Rusijos Federacijos problemą ir išsaugoti savarankiškos Sąjungos azoto trąšų pramonės gyvybingumą. Dabartinis atitinkamų žemės ūkio prekių importo lygis nėra panašus į atitinkamų trąšų importo lygį, tačiau dėl dabartinės Sąjungos ir Rusijos Federacijos santykių padėties reikėtų užkirsti kelią priklausomybei vystytis ateityje. Tačiau neįmanoma užtikrinti, kad tokia priklausomybė nesusiformuos, jei atitinkamoms žemės ūkio prekėms ir toliau bus taikomi šiuo metu galiojantys muitų tarifai.

Siūlomomis tarifinio reguliavimo priemonėmis būtų užtikrinta, kad Rusijos Federacijai nebūtų komerciškai naudinga tęsti eksportą į Sąjungą. Tai atitiktų Sąjungos interesus ir Sąjungos teisės nuostatas bei politiką, visų pirma taikomas Rusijos Federacijai ir Baltarusijos Respublikai, atsižvelgiant į neišprovokuotą ir nepateisinamą Rusijos Federacijos agresiją prieš Ukrainą ir paramą, kurią Baltarusijos Respublika toliau jai teikia.

Baltarusijos Respublika eksportuoja ribotą atitinkamų žemės ūkio prekių ir trąšų kiekį (2023 m. – 92 mln. EUR vertės žemės ūkio prekių ir 29,6 mln. EUR vertės trąšų). Todėl ji nėra svarbi šių prekių gamintoja ar eksportuotoja. Vis dėlto į siūlomo reglamento taikymo sritį Baltarusijos Respublika įtraukta dėl jos glaudžių politinių ir ekonominių ryšių su Rusijos Federacija ir siekiant užkirsti kelią neteisėtam ir nesąžiningam importo iš Rusijos Federacijos nukreipimui per Baltarusijos Respubliką, kuris galėtų įvykti, jei Sąjungos tarifai atitinkamoms Baltarusijos Respublikos kilmės arba iš jos importuojamoms prekėms liktų nepakitę. Atsižvelgiant į besitęsiantį Baltarusijos Respublikos ir Rusijos Federacijos artėjimą ir didėjančią tarpusavio prekybą, tikslinga atitinkamoms Baltarusijos Respublikos prekėms taikyti tokį patį režimą, kaip ir Rusijos Federacijos prekėms.

Siūlomu reglamentu atitinkamoms Rusijos Federacijos arba Baltarusijos Respublikos kilmės arba tiesiogiai ar netiesiogiai iš jų eksportuojamoms prekėms tarifai būtų padidinti iki pakankamai aukštų, kad būtų sustabdytas šių prekių importas. Visų atitinkamų žemės ūkio prekių importo iš Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos į Sąjungą tarifai padidėtų 50 proc. *ad valorem* muitu. Siekiant išvengti Rusijos Federacijos arba Baltarusijos Respublikos kilmės arba iš jų tiesiogiai ar netiesiogiai eksportuojamų atitinkamų žemės ūkio prekių patekimo į Sąjungos rinką pasinaudojant mažomis muitų normomis, taikomomis pagal Sąjungos tarifines kvotas, taip pat būtina nustatyti, kad Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos kilmės arba iš jų tiesiogiai ar netiesiogiai eksportuojamoms prekėms nebūtų taikomi sumažinti tarifai pagal tas kvotas. Be esamo 6,5 proc. *ad valorem* muito, atitinkamoms trąšoms būtų taikomas papildomas specifinis muitas, kuris trejus metus nuo siūlomo reglamento taikymo pradžios laipsniškai didėtų nuo 40 EUR arba 45 EUR už toną, priklausomai nuo trąšų rūšies, (tai atitinka maždaug 13 proc. *ad valorem* ekvivalento) iki ypač aukšto atitinkamai 315 EUR arba 430 EUR už toną lygio (apie 100 proc. *ad valorem* ekvivalento). Per trejų metų pereinamąjį laikotarpį šie ypač aukšto lygio tarifai bus pradėti taikyti ir tuo atveju, jei prekės iš Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos bus importuojamos viršijant tam tikrą nustatytą kiekį.

Manoma, kad siūlomas reglamentas neturės neigiamo poveikio pasauliniam apsirūpinimo maistu saugumui. Pirma, Sąjungos muitų tarifų padidinimas būtų taikomas tik importui į Sąjungą, todėl jis neturėtų poveikio atitinkamų prekių iš Rusijos Federacijos arba Baltarusijos Respublikos tranzitui per Sąjungos teritoriją į trečiąsias šalis. Antra, manoma, kad padidinus Sąjungos importo muitus labai sumažės šio importo į Sąjungą srautai, o dėl to iš tikrųjų padidės atitinkamų prekių kiekiai, prieinami trečiosioms šalims, visų pirma besivystančioms.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Importo tarifų taikymas atitinkamoms prekėms yra susijęs su Sąjungos bendra prekybos politika, nustatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 206 ir 207 straipsniuose. Jis atitinka muitų normų keitimą, kaip suprantama SESV 207 straipsnio 1 dalyje, ir grindžiamas galimybe netaikyti didžiausio palankumo režimo Rusijos Federacijos kilmės produktams, kaip nurodyta 2022 m. kovo 17 d. Ženevoje Sąjungos ir kelių kitų Pasaulio prekybos organizacijos narių paskelbtame bendrame pareiškime dėl Rusijos Federacijos agresijos prieš Ukrainą remiant Baltarusijai[2]. Šia galimybe jau praktiškai naudojamasi pagal keletą reglamentų, įskaitant reglamentą, kuriuo Sąjunga nustatė didesnius muitų tarifus tam tikroms iš Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos importuojamoms žemės ūkio prekėms[3].

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Siūlomas tam tikroms šiame pasiūlyme išvardytoms Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos kilmės arba iš jų tiesiogiai ar netiesiogiai eksportuojamoms žemės ūkio prekėms ir trąšoms taikomų muitų padidinimas atitiktų ribojamąsias priemones, kurias Sąjunga taiko šioms šalims dėl neišprovokuotos ir nepateisinamos Rusijos Federacijos karinės agresijos prieš Ukrainą ir Baltarusijos Respublikos toliau teikiamos paramos Rusijos Federacijos agresijai. Todėl šiame siūlomame reglamente numatyti didesni tarifai atitiktų Europos Sąjungos sutarties 21 straipsnio 3 dalyje nustatytą reikalavimą užtikrinti įvairių Sąjungos išorės veiksmų sričių nuoseklumą. Jie taip pat atitiktų SESV 207 straipsnio 1 dalį, kurioje nustatyta, kad bendra prekybos politika vykdoma vadovaujantis Sąjungos išorės veiksmų principais ir tikslais.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Teisinis pasiūlymo pagrindas – Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 207 straipsnio 2 dalis.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Pagal SESV 3 straipsnio 1 dalies e punktą bendra prekybos politika apibrėžiama kaip sritis, kurioje Sąjunga turi išimtinę kompetenciją, todėl subsidiarumo principas netaikomas.

- **Proporcingumo principas**

Šis siūlomas reglamentas būtinas bendrai prekybos politikai įgyvendinti, siekiant mažinti Sąjungos importą iš Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos. Šį sumažinimą skatina susirūpinimas, kad dėl šio importo didėja esama priklausomybė ir todėl jis neigiamai veikia Sąjungos apsirūpinimo maistu saugumą. Siūlomas reglamentas atitinka proporcingumo principą ir juo neviršijama to, kas būtina Sutarčių tikslams pasiekti, visų pirma poreikiui užtikrinti, kad atitinkamos Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos kilmės arba iš jų tiesiogiai ar netiesiogiai eksportuojamos žemės ūkio prekės ir trąšos netrikdytų šių prekių Sąjungos rinkos ir tinkamo muitų sąjungos veikimo. Todėl šio prekės neturėtų patekti į Sąjungos rinką palankiomis sąlygomis, kokios taikomos jų importui iš kitų trečiųjų šalių.

---

2 https://www.eeas.europa.eu/delegations/world-trade-organization-wto/joint-statement-aggression-russian-federation-against-ukraine-support-belarus_en

3 2024 m. gegužės 30 d. Tarybos reglamentas (ES) 2024/1652, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamento (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo I priedas.

Proporcingumas užtikrinamas tuo, kad siūlomu reglamentu būtų padidinti Bendrojo muitų tarifo muitai, taikomi importui iš Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos, ir tai, kad tai būtina siekiant apriboti tokį importą, kai dabartiniai tarifai yra nuliniai arba maži. Padidinimas būtinas siekiant sumažinti Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos gebėjimą savo eksportą į Sąjungą naudoti kaip ginklą. Siūlomu tarifų padidinimu ribojamas naudojimasis tam tikromis pagrindinėmis teisėmis, tačiau tik tiek, kiek būtina jo tikslams pasiekti.

- **Priemonės pasirinkimas**

Šis pasiūlymas atitinka SESV 207 straipsnio 2 dalį, kurioje numatytos bendros prekybos politikos priemonės, skirtos tarifų dydžio pakeitimams įgyvendinti reglamento forma.

3. *EX POST* VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Netaikoma.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Netaikoma.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Netaikoma.

- **Poveikio vertinimas**

Atsižvelgiant į tai, kad Rusijos Federacija dabar gali naudoti tam tikrų žemės ūkio prekių ir visų pirma atitinkamų trąšų eksportą siekdama destabilizuoti Sąjungos rinkas, neigiamai veikti Sąjungos apsirūpinimo maistu saugumą ir kenkti Sąjungos vienybei remiant Ukrainą, taip pat atsižvelgiant į Baltarusijos Respublikos paramą Rusijos Federacijos veiksmams, svarbu, kad siūlomas reglamentas įsigaliotų skubiai ir būtų kuo greičiau padidintos atitinkamoms Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos prekėms taikomos muito normos. Todėl siūlomo reglamento poveikio vertinimas neatliktas. Manoma, kad siūloma priemonė padės labai sumažinti Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos kilmės arba iš jų tiesiogiai ar netiesiogiai eksportuojamų atitinkamų produktų importą į Sąjungą ir kad dėl to šių produktų importas taps dar įvairesnis, atsisakant srautų iš Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Šia priemonė įmonėms ir valdžios institucijoms tenkanti reguliavimo našta nepadidinama tiek, kad ji taptų neproporcingai didelė.

- **Pagrindinės teisės**

Šis pasiūlymas dera su Sąjungos žmogaus teisių politika ir Pagrindinių teisių chartija. Jei nustačius importo muitus Sąjungoje paveikiama laisvė vykdyti tarptautinę prekybą, kuri yra profesinės veiklos laisvės dalis, nuosavybės teisė ar kitos pagrindinės teisės, įskaitant teisę į vienodą požiūrį, toks muitų nustatymas laikomas teisėtu Sąjungos veiksmu, atitinkančiu Pagrindinių teisių chartiją. Taip yra todėl, kad šio veiksmo imamasi laikantis reikalavimų, taikomų veiksmams, kurių reikia imtis remiantis tinkamu teisiniu pagrindu, kad jo imasi kompetentingos institucijos ir kad juo siekiama teisėto tikslo sudaryti nepalankias komercines

sąlygas tam tikrų prekių importui iš Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos, kad būtų skatinama įvairinti tiekimo šaltinius atsisakant srautų iš tų dviejų šalių, tuo tikslu skatinant didesnę Sąjungos vidaus gamybą ir alternatyvų importą iš kitų trečiųjų šalių. Siūlomas reglamentas taip pat padėtų užkirsti kelią dideliems atitinkamų rinkų trikdymams ir Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos galimybėms naudoti atitinkamų prekių eksportą kaip ginklą, taip pat jis padėtų užtikrinti tinkamą Sąjungos rinkų veikimą, laikantis tiek galiojančių Sąjungos išorės veiksmų priemonių, tiek proporcingumo principo. Konkrečiai kalbant apie vienodą požiūrį, tai, kad didesni importo muitai taikomi tam tikrų Rusijos Federacijos arba Baltarusijos Respublikos kilmės arba iš jų tiesiogiai ar netiesiogiai eksportuojamų žemės ūkio prekių ir trąšų importuotojams, tačiau netaikomi ne Rusijos Federacijos ar Baltarusijos Respublikos kilmės ir iš jų tiesiogiai ar netiesiogiai neeksportuojamų prekių importuotojams, atitinka vieną iš Sąjungos išorės veiksmų tikslų. Tai – teisėtas Sąjungos politikos tikslas sumažinti tokį importą iš Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos ir apsaugoti Sąjungos rinkas nuo piktnaudžiavimo prekyba atitinkamomis prekėmis, kuriuo siekiama destabilizuoti Sąjungos rinkas arba Sąjungos politinį stabilumą ir solidarumą.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Siūlomas reglamentas neturėtų finansinio poveikio išlaidoms ir turėtų tik labai nedidelį finansinį poveikį pajamoms. Manoma, kad visapusiškai taikant siūlomą reglamentą padidintų, kaip siūloma, muitų būtų surenkama minimaliai (beveik nulis), nes dėl siūlomo muitų padidinimo importo iš Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos srautai greičiausiai sumažės iki nežymių kiekių.

Taigi priešingai, būtų galima numatyti tam tikrus biudžeto nuostolius, nes Sąjungos biudžetui skirti nuosavi ištekliai tikriausiai sumažėtų. Tiksli biudžeto nuostolių vertė priklausytų nuo to, kaip būtų pakeistas importas iš Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos. Viena vertus, pakeitus šį importą Sąjungos vidaus produkcija arba lengvatiniu importu (visų pirma trąšų importu iš Alžyro ir Egipto), sumažėtų nuosavų išteklių. Kita vertus, pakeitus jį didesniu importu iš kitų trečiųjų šalių, kurios nėra lengvatinės prekybos partnerės, nuosavų išteklių nesumažėtų, nes dėl šio papildomo naujo importo būtų surenkama tiek pat Bendrojo muitų tarifo muitų, kaip ir dėl Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos importo, kurį jis pakeistų. Todėl apskaičiuota, kad visapusiškai pradėjus taikyti siūlomą reglamentą poveikis Sąjungos biudžeto tradiciniams nuosaviems ištekliams sieks iki 84 mln. EUR (t. y. 75 proc. visų 2023 m. pajamų iš muitų tarifų, siekiančių 112 mln. EUR) nuostolių tuo atveju, jei visas esamas Sąjungos importas iš Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos bus pakeistas Sąjungos vidaus produkcija ir lengvatiniu importu.

Tradiciniais nuosavais ištekliais laikomų pajamų sumažėjimas pradėjus visapusiškai taikyti šią priemonę būtų kompensuojamas valstybių narių bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis (BNP), grindžiamomis išteklių įnašais. Vis dėlto manoma, kad per pirmuosius trejus siūlomų priemonių taikymo metus papildomos pajamos iš didesnių tarifų, taikomų likusioms iš Rusijos Federacijos arba Baltarusijos Respublikos importuojamoms azoto trąšoms, iš dalies arba galbūt net visiškai atsvertų dėl mažesnio importo kiekio prarastas pajamas. Todėl galima tikėtis, kad per šį pradinį trejų metų laikotarpį grynasis tradiciniais nuosavais ištekliais laikomų pajamų iš šių prekių nuostolis būtų beveik lygus nuliui.

Daugiau informacijos apie siūlomo reglamento poveikį biudžetui pateikiama finansinėje teisės akto pasiūlymo pažymoje.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėsena, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Su atitinkamų Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos kilmės arba iš jų tiesiogiai ar netiesiogiai eksportuojamų žemės ūkio prekių ir trąšų importo į Sąjungą raidos ataskaitomis galima susipažinti internete, specialiose Europos Komisijos (Eurostato) svetainėse[4].

- **Aiškinamieji dokumentai (direktyvoms)**

Netaikoma.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Siūlomu reglamentu būtų užkirstas kelias tam tikrų Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos kilmės arba iš jų tiesiogiai ar netiesiogiai eksportuojamų žemės ūkio prekių ir trąšų patekimui į Sąjungos rinką tokiomis pat palankiomis sąlygomis, kokios taikomos importuojant tokias kitos kilmės prekes. Reglamentu šis tikslas bus pasiektas visoms šioms prekėms padidinant importo muitus – 50 proc. *ad valorem* muitu žemės ūkio prekėms ir laipsniškai didinant tarifus trąšoms atitinkamu lygiu, pradedant nuo 40 EUR arba 45 EUR už toną (priklausomai nuo trąšų rūšies), kol papildomas tarifas per trejus metus nuo ribojamųjų priemonių taikymo pradžios pasieks iki 315 EUR arba 430 EUR už toną ypač aukšto tarifo lygį. Per trejų metų pereinamąjį laikotarpį šie ypač aukšto lygio tarifai bus pradėti taikyti ir tuo atveju, jei prekės iš Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos bus importuojamos viršijant tam tikrą nustatytą kiekį. Be to, šioms Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos kilmės arba iš jų tiesiogiai ar netiesiogiai eksportuojamoms prekėms taip pat būtų uždrausta taikyti šių prekių Sąjungos tarifines kvotas. Šios tarifinės kvotos suteikia galimybę patekti į Sąjungos rinką taikant mažesnius tarifus nei siūlomi nauji tarifai.

[4] Pradinis puslapis, Eurostatas.

2025/0021 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

dėl tam tikrų Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos kilmės arba iš jų tiesiogiai ar netiesiogiai eksportuojamų prekių importui taikomų muitų pakeitimo

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 207 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimto teisės akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

(1) 2023 m. į Sąjungą buvo importuota daug (3,6 mln. tonų) karbamido ir azoto trąšų iš Rusijos Federacijos ir, palyginti su 2023 m., 2024 m. jų importuota dar gerokai daugiau. Daugumos žemės ūkio prekių, kurioms taikomas šis reglamentas, (toliau – atitinkamos žemės ūkio prekės) į Sąjungą iš Rusijos Federacijos importuojama palyginti nedaug, tačiau jų kiekis galėtų smarkiai išaugti, jei išliks dabartinės prekybos sąlygos;

(2) trąšų, kurioms taikomas šis reglamentas, (toliau – atitinkamos trąšos) importas šiuo metu reiškia ekonominę priklausomybę nuo Rusijos Federacijos. Be to, dėl atitinkamų žemės ūkio prekių importo galėtų atsirasti panaši papildoma ekonominė priklausomybė nuo Rusijos Federacijos, kuriai dabartinėmis aplinkybėmis reikėtų užkirsti kelią ir ją sumažinti, kad būtų apsaugotos Sąjungos rinkos ir užtikrintas Sąjungos apsirūpinimo maistu saugumas;

(3) Sąjungos *erga omnes* bendrieji muitai šiuo metu yra atitinkamoms žemės ūkio prekėms ir trąšoms taikomi didžiausio palankumo režimo muitų tarifai. Jie labai skiriasi. Priklausomai nuo prekės, vieni tarifai yra nuliniai arba labai maži, o kiti – tokie dideli, kad prekyba nevyksta;

(4) toliau importuojant žemės ūkio prekes ir trąšas, kurioms taikomas šis reglamentas, iš Rusijos Federacijos dabartinėmis sąlygomis Sąjunga galėtų tapti pažeidžiama dėl Rusijos Federacijos prievartos veiksmų. Visų pirma, galimas atitinkamų prekių importo iš Rusijos Federacijos padidėjimas galėtų sutrikdyti Sąjungos rinką ir neigiamai paveikti Sąjungos gamintojus. Todėl būtina imtis tinkamų tarifinio reguliavimo priemonių, kad būtų išspręsta dabartinės ir galimos Sąjungos ekonominės priklausomybės nuo šių prekių importo iš Rusijos Federacijos problema. Tai turėtų būti daroma panaikinant dabartinę padėtį, kai jos patenka į Sąjungos rinką tokiomis pat palankiomis sąlygomis, kokios taikomos kitos kilmės prekėms pagal didžiausio palankumo režimą;

(5) šiuo metu atitinkamų trąšų importas iš Rusijos Federacijos jau didėja ir galėtų toliau greitai didėti, jei papildoma Rusijos produkcija būtų nukreipta į Sąjungą. Toks galimas importo iš Rusijos Federacijos padidėjimas sutrikdytų šių prekių Sąjungos rinką ir

pakenktų Sąjungos azoto trąšų gamintojams, kuriems jau sunku konkuruoti su importu iš Rusijos Federacijos Sąjungoje tebesilaikant didelėms dujų kainoms. Ilgalaikis Sąjungos azoto trąšų pramonės išlikimas yra labai svarbus Sąjungos apsirūpinimo maistu saugumui, nes Sąjungos žemės ūkio sektoriui šios trąšos reikalingos maisto produktų produkcijai. Todėl, siekiant užtikrinti ir išlaikyti Sąjungos apsirūpinimo maistu saugumą, labai svarbu spręsti didėjančios priklausomybės nuo atitinkamų trąšų importo iš Rusijos Federacijos problemą ir išsaugoti savarankiškos Sąjungos azoto trąšų pramonės gyvybingumą. Siekiant ateityje užkirsti kelią priklausomybei nuo žemės ūkio prekių importo iš Rusijos Federacijos, taip pat būtina pakoreguoti šiems produktams taikomus muitų tarifus;

(6) tarifinio reguliavimo priemonių taip pat reikėtų imtis Baltarusijos Respublikos atžvilgiu, kad būtų užkirstas kelias galimam importo iš Rusijos Federacijos nukreipimui į Sąjungą per Baltarusijos Respubliką, atsižvelgiant į jos glaudžius politinius ir ekonominius ryšius su Rusijos Federacija. Taip galėtų nutikti, jei Sąjungos prekių importo iš Baltarusijos Respublikos tarifai liktų nepakitę;

(7) todėl atitinkamoms Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos kilmės arba iš jų tiesiogiai ar netiesiogiai eksportuojamoms žemės ūkio prekėms ir trąšoms turėtų būti taikomi didesni muitai, palyginti su muitais, taikomais importui iš kitų trečiųjų šalių;

(8) Rusijos Federacija ir Baltarusijos Respublika neturėtų naudotis importui taikomomis Sąjungos tarifinėmis kvotomis didžiausio palankumo režimo sąlygomis. Todėl Sąjungos tarifinėse kvotose nustatytos sumažintos normos, taikomos šio reglamento I ir II prieduose išvardytoms prekėms, neturėtų būti taikomos Rusijos Federacijos arba Baltarusijos Respublikos kilmės arba iš jų tiesiogiai ar netiesiogiai į Sąjungą eksportuojamoms prekėms;

(9) manoma, kad numatomas muitų padidinimas neturės neigiamo poveikio pasauliniam apsirūpinimo maistu saugumui, nes tarifų padidinimas taikomas tik importui į Sąjungą ir nedaro poveikio reglamente nurodomoms atitinkamoms prekėms, jei jos vežamos tranzitu per Sąjungos teritoriją į galutinės paskirties trečiąsias šalis. Priešingai, dėl numatomo Sąjungos importo muitų padidėjimo galėtų padidėti šių prekių eksportas į trečiąsias šalis ir jų pasiūla ten;

(10) trąšos taip pat yra svarbios užtikrinant Sąjungos apsirūpinimo maistu saugumą ir ūkininkų finansinį stabilumą. Todėl būtina Sąjungos ūkininkams užtikrinti nuspėjamą ir pakankamą prieigą prie trąšų prieinamomis kainomis, o tai savo ruožtu turėtų padėti stabilizuoti žemės ūkio rinkas. Pereinamuoju laikotarpiu siūloma priemone būtų skatinama didinti Sąjungos gamybą ir sudarytos sąlygos aktyviau naudotis alternatyviais tiekimo iš kitų tarptautinių partnerių šaltiniais, kuo labiau sumažinant riziką, kad trąšų kainos Sąjungos ūkininkams labai išaugs. Šiuo tikslu Komisija turėtų atidžiai stebėti trąšų kainų raidą Sąjungos rinkoje. Jei trąšų kainos labai išaugtų, Komisija turėtų įvertinti padėtį ir imtis visų tinkamų veiksmų, kad suvaldytų tokį staigų kainų kilimą;

(11) numatomas muitų padidinimas dera su Sąjungos išorės veiksmais kitose srityse, kaip nustatyta Europos Sąjungos sutarties 21 straipsnio 3 dalyje. Pastaraisiais metais, ypač nuo 2022 m., Sąjungos ir Rusijos Federacijos santykių padėtis labai pablogėjo. Taip yra dėl to, kad Rusijos Federacija akivaizdžiai nepaiso tarptautinės teisės, visų pirma dėl jos neišprovokuotos ir nepateisinamos karinės agresijos ir plataus masto invazijos į Ukrainą. Nuo 2014 m. liepos mėn. Sąjunga, reaguodama į Rusijos Federacijos veiksmus Ukrainos atžvilgiu, laipsniškai nustato ribojamąsias priemones prekybai su Rusijos Federacija;

(12) Rusijos Federacija yra Pasaulio prekybos organizacijos narė. Vis dėlto šiuo metu Sąjunga, remdamasi išimtimis, kurios taikomos pagal Pasaulio prekybos organizacijos steigimo sutartį, visų pirma GATT 1994 XXI straipsnį (saugumo išimtys), gali nesilaikyti įsipareigojimo iš Rusijos Federacijos importuojamoms prekėms taikyti lengvatas, suteikiamas panašiems iš kitų šalių importuojamiems produktams, (didžiausio palankumo režimas), ir jai neužkertamas kelias taikyti didesnius importo muitus nei nustatytieji Sąjungos įsipareigojimų dėl prekybai prekėmis taikomų muitų tarifų sąraše, jei Sąjunga mano, kad tokios priemonės yra būtinos siekiant apsaugoti esminius Sąjungos saugumo interesus;

(13) Sąjungos ir Baltarusijos Respublikos santykių padėtis pastaraisiais metais taip pat pablogėjo dėl to, kad Baltarusijos režimas nepaiso tarptautinės teisės, pagrindinių laisvių ir žmogaus teisių ir remia Rusijos plataus masto invaziją į Ukrainą. Nuo 2020 m. spalio mėn. Sąjunga laipsniškai nustato ribojamąsias priemones prekybai su Baltarusijos Respublika;

(14) Baltarusijos Respublika nėra Pasaulio prekybos organizacijos narė. Todėl pagal Pasaulio prekybos organizacijos steigimo sutartį Sąjunga neprivalo Baltarusijos Respublikos prekėms taikyti didžiausio palankumo režimo ar kokio nors kito režimo pagal tą Sutartį. Be to, pagal galiojančius prekybos susitarimus leidžiama imtis veiksmų remiantis taikytinomis išlygomis dėl išimtinių atvejų, visų pirma saugumo išimčių;

(15) pagal Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnio 4 dalį šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti. Pagal proporcingumo principą būtina ir tikslinga nustatyti taisykles, pagal kurias nedelsiant padidinami susijusioms prekėms taikomi tarifai, pirma, siekiant pagrindinio tikslo – užtikrinti, kad atitinkamos Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos kilmės arba iš jų tiesiogiai ar netiesiogiai eksportuojamos žemės ūkio prekės ir trąšos netrikdytų tų prekių Sąjungos rinkos, antra, siekiant įgyvendinti bendrą prekybos politiką ir sumažinti šių prekių ir trąšų importą į Sąjungą iš Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos, reaguojant į susirūpinimą, kad šis importas galėtų neigiamai paveikti Sąjungos vidaus rinką ir pakenkti Sąjungos apsirūpinimo maistu saugumui,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

1. Į Sąjungą importuojamoms prekėms, priskiriamoms I priede išvardytiems Kombinuotosios nomenklatūros (KN) kodams, kurios yra Rusijos Federacijos arba Baltarusijos Respublikos kilmės arba yra tiesiogiai ar netiesiogiai iš jų eksportuojamos, kartu su taikytina Bendrojo muitų tarifo norma taikomas papildomas 50 proc. *ad valorem* tarifo muitas. Tokioms Rusijos Federacijos arba Baltarusijos Respublikos kilmės arba tiesiogiai ar netiesiogiai iš jų eksportuojamoms prekėms netaikomi mažesni importo muitai už ribotą kiekį (tarifinės kvotos), nes jie taikomi todėl, kad tai reikalaujama pagal Sąjungos įsipareigojimus pagal Pasaulio prekybos organizacijos steigimo sutartį, arba Sąjunga juos pradeda taikyti be tokio įsipareigojimo.

2. Į Sąjungą importuojamoms prekėms, priskiriamoms II priede išvardytoms muitų tarifų eilutėms, kurios yra Rusijos Federacijos arba Baltarusijos Respublikos kilmės arba yra tiesiogiai ar netiesiogiai iš jų eksportuojamos, importo muitas taikomas taip:

(a) prekėms, kurių KN kodas 3102:

i) 6,5 proc. *ad valorem* + 40 EUR/t nuo 2025 m. liepos 1 d. iki 2026 m. birželio 30 d.;

ii) 6,5 proc. *ad valorem* + 60 EUR/t nuo 2026 m. liepos 1 d. iki 2027 m. birželio 30 d.;

iii) 6,5 proc. *ad valorem* + 80 EUR/t nuo 2027 m. liepos 1 d. iki 2028 m. birželio 30 d.;

iv) 6,5 proc. *ad valorem* + 315 EUR/t nuo 2028 m. liepos 1 d.;

(b) prekėms, kurių KN kodai 3105 20, 3105 30, 3105 40, 3105 51, 3105 59 ir 3105 90:

i) 6,5 proc. *ad valorem* + 45 EUR/t nuo 2025 m. liepos 1 d. iki 2026 m. birželio 30 d.;

ii) 6,5 proc. *ad valorem* + 70 EUR/t nuo 2026 m. liepos 1 d. iki 2027 m. birželio 30 d.;

iii) 6,5 proc. *ad valorem* + 95 EUR/t nuo 2027 m. liepos 1 d. iki 2028 m. birželio 30 d.;

iv) 6,5 proc. *ad valorem* + 430 EUR/t nuo 2028 m. liepos 1 d.;

(c) nepaisant a ir b punktų, jei bendra a ir b punktuose išvardytų prekių importo apimtis pasiekia toliau nustatytas ribas, Komisija per 21 dieną nustato atitinkamai a punkto iv papunktyje arba b punkto iv papunktyje nurodyto dydžio muitą likusiam šių prekių importui nustatytu laikotarpiu:

i) 2,7 mln. tonų nuo 2025 m. liepos 1 d. iki 2026 m. birželio 30 d.;

ii) 1,8 mln. tonų nuo 2026 m. liepos 1 d. iki 2027 m. birželio 30 d.;

iii) 0,9 mln. tonų nuo 2027 m. liepos 1 d. iki 2028 m. birželio 30 d.;

(d) Komisija gali priimti įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatoma 2 dalyje nurodytos importo apimties stebėsenos tvarka. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnyje nustatytos patariamosios procedūros.

2 straipsnis

1. Komisija stebi Sąjungoje taikomas II priede išvardytų prekių kainas ketverius metus nuo šio reglamento taikymo pradžios.

2. Jei per 1 dalyje nurodytą laikotarpį II priede išvardytų prekių kainų lygis gerokai viršytų 2024 m. lygį, Komisija įvertina padėtį ir imasi visų tinkamų veiksmų, kad toks kainų kilimas būtų suvaldytas. Prireikus tai gali apimti pasiūlymą laikinai sustabdyti muitų tarifų taikymą atitinkamoms prekėms, importuojamoms iš kitų nei Rusijos Federacija ir Baltarusijos Respublika kilmės šalių.

3 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. I priede išvardytoms prekėms jis pradedamas taikyti praėjus keturioms savaitėms nuo jo įsigaliojimo.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkas / Pirmininkė	*Pirmininkas / Pirmininkė*

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

PASIŪLYMO PAVADINIMAS

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl tam tikrų Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos kilmės arba iš jų tiesiogiai ar netiesiogiai eksportuojamų prekių importui taikomų muitų pakeitimo

BIUDŽETO EILUTĖS

Skyrius ir straipsnis: 12 skyrius, 120 straipsnis.

2024 m. biudžete numatyta suma: 24 620 400 000 EUR.

FINANSINIS POVEIKIS

☐ Pasiūlymas finansinio poveikio neturi.

X Pasiūlymas neturi finansinio poveikio išlaidoms, bet turi finansinį poveikį tradiciniais nuosavais ištekliais laikomoms pajamoms dėl toliau nurodytų priežasčių.

2023 m. bendra į Sąjungą iš Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos importuotų prekių, kurių KN kodai patenka į šio pasiūlymo reglamento taikymo sritį ir kuriems siūloma padidinti muitus, vertė viršijo 1,69 mlrd. EUR. Iš šios bendros sumos žemės ūkio prekių importo dalis buvo 380 mln. EUR, o trąšų importo – 1,31 mlrd. EUR.

Atitinkamų trąšų importui iš Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos šiuo metu taikomas 6,5 proc. *ad valorem* tarifas. Didžioji dalis (516 mln. EUR) 2023 m. importuotų trąšų buvo trąšos, kurių KN kodas 3102 10 10. Taip pat buvo importuojama daug prekių, kurių KN kodai 3105 30 00 (179 mln. EUR), 3105 20 10 (151 mln. EUR), 3105 40 00 (91 mln. EUR) ir 3 105 59 00 (89 mln. EUR). Bendros Sąjungos tarifinės pajamos iš trąšų importo iš Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos buvo 85,2 mln. EUR, prieš valstybėms narėms atskaičius surinkimo išlaidas.

Atitinkamų žemės ūkio produktų importui taikomi įvairūs muitai. 2023 m. bendros Sąjungos tarifinės pajamos iš šių prekių importo iš Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos buvo 27 mln. EUR, prieš valstybėms narėms atskaičius surinkimo išlaidas. Manoma, kad dėl šiuo siūlomu reglamentu padidintų tarifų prekybos šiomis žemės ūkio prekėmis srautai gerokai sumažės arba net bus sustabdyti. Padidintų, kaip siūloma, muitų žemės ūkio prekėms turėtų būti surenkama minimaliai (beveik nulinė suma), nes manoma, kad dėl padidintų tarifų prekybos srautai nutrūks.

Padidintų, kaip siūloma, muitų trąšoms neturėtų būti surenkama iš viso, kai pasibaigus trejų metų pereinamajam laikotarpiui siūlomas reglamentas bus pradėtas taikyti visapusiškai, nes manoma, kad dėl padidėjusių muitų tarifų prekybos srautai nutrūks. Vis dėlto manoma, kad pereinamuoju laikotarpiu šie prekybos srautai ir susiję muitai išliks dideli.

Remiantis pirmiau minėtais veiksniais apskaičiuota, kad nuo 2029 finansinių metų dėl šio siūlomo reglamento taikymo Sąjungos biudžetas praras ne daugiau kaip 84 mln. EUR pajamų per metus: [(85,2 mln. EUR + 27 mln. EUR) = 112,2 mln. EUR bendra suma, įskaitant surinkimo išlaidas] x 0,75.

Apskaičiuota, kad 2025, 2026, 2027 ir 2028 m. Sąjungos biudžeto prarastų tradiciniais nuosavais ištekliais laikomų pajamų suma bus gerokai mažesnė už apskaičiuotą 2028 m. sumą. Taip yra todėl, kad padidinus muitus trąšoms per 12 mėnesių laikotarpį tikimasi gauti

77 mln. EUR papildomų tarifinių pajamų (atskaičius surinkimo išlaidas), todėl nuosavi ištekliai padidės 58 mln. EUR. Todėl numatoma, kad per pirmąjį 12 taikymo mėnesių laikotarpį (2025 m. liepos 1 d. – 2026 m. birželio 30 d.) grynasis nuosavų išteklių sumažėjimas bus ne didesnis kaip 26 mln. EUR, o tai atitinka 14 mln. EUR per likusią 2025 m. dalį. Net įmanoma, kad nuosavi ištekliai galės padidėti, jei importo iš Rusijos Federacijos sumažėjimas iš dalies atitiks importą iš kitų trečiųjų šalių, kurioms netaikomos muitų tarifų lengvatos pagal Sąjungos laisvosios prekybos susitarimus.

Tradiciniais nuosavais ištekliais laikomų pajamų sumažėjimas bus kompensuojamas valstybių narių bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis (BNP), grindžiamomis išteklių įnašais.